СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 296. — Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 20. грудня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 296. — Jersey City, N. J., Thursday, December 20, 1923. — THREE CENTS

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ ПРОЗЬБУ БОЛЬШЕВИКІВ ЗА ВИЗНАННЄМ

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Департамент стейту постановив відповісти відмовно на прозьбу большевицького уряду в Москві визнати його правним урядом Росії. Гюз звертає большевикам увагу, що вони не сповнили домагань, які він поставив їм до сповнення перед визнанням.

ПЯТНУЄ ЗАХОДИ БОЛЬШЕВИКІВ ДО ВИЗНАННЯ

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Самуель Гомперс, голова Американської Федерації Праці, видав в справі большевицької прозьби о визнанне російського уряду публичну заяву, в котрій острими словами осуджує сі заходи. Він підчеркує ворожнечу большевицького уряду до американської форми правління.

ПРИХИЛЬНИКИ БОНУСА ЗДЕРЖАЛИ РОБОТУ КОМІТЕТУ

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Прихильники бонуса для ветеранів великої війни в комітеті для буджетових приходів знова довели дебати над справою податків до мертвої точки. Видно, що прихильники бонуса хочуть обструкційною тактикою прихилити уряду піти з ними на компроміс (злагоду).

СЕНАТ ТЕЖ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Ситуація в сенаті теж не в ліпшім стані. Там сенатори з републиканської більшости ще не потрафили перелочити опору поступового блоку. Двох сенаторів, а саме Кепер та Гайрем Джансон, уже голосували за кандидатом поступовців Кузенсом, але се не помогло покінчити застою.

НОВИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Сенатор др. Ковплені вніс в конгресі проєкт іміграційного закона, після котрого Злучені Держави малиби на будуче допускати жінки американських горожан без огляду на те, коли вони вийшли замік за американських горожан та без огляду на іміґрантські квоти.

СТРАЙК МАЙНЕРІВ

ШАМОКИН, Па., 18. грудня. — Страйк вуглевих робітників в копальнях Норт Френклин та Бер Велі, який почався ще 7. грудня, готов поширитися на другі підприємства, котрі недавно видали заборону працюючим на ніч майнерам входити до копалень перед 2. годиною в ночи, коли їх робота починається. Тепер не працюе вже через се непорозуміне коло півтретя тисячі робітників, а юнійні урядники кажуть, що число страйкуючих зростає.

З ПЕРЕДНОМІНАЦІЙНОЇ БОРОТЬБИ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 18. грудня. — Сенатор Гайрем Джансон, котрий хоче добитися від републиканської партії іменовання на кандидатуру на уряд президента Злучених Держав, уже вислав свого менажера до Клівленда, де має відбутися конвенція се їпартії, щоби він приготовив усе для завзятої боротьби, яку Джансон хоче повести за своєю номінацією.

ДЖАНСОН НЕЗАВИСИМИМ КАНДИДАТОМ В САВТ ДАКОТІ

ПІЕР, Савт Дакота, 18. грудня. — Сенатор Гайрем Джансон вніс до стейтової влади заяву, що він буде виступати при правиборах в марті яко кандидат независимої партії. Сей поступок Джансона є наслідком того що републиканська партія стейту рішила не признавати його своїм кандидатом. Зложена в суді програма Джансона дуже побивається за фармерами.

„НАГІНКА НА БУТЛЕҐЕРІВ ВИЛОВЛЮЄ ЛИШЕ МАЛИХ ВИНОВНИКІВ"

НЮ ЙОРК, 18. грудня. — Федеральний суддя Мек виступив з публичною критикою прогибіційного уряду, закидаючи йому, що він виловлює пильно всіх малих виновників проти прогибіції, але поминає великі риби в сьому незаконному промислі.

ФАЛЬШИВІ ВОЄННІ ЩАДНИЧІ МАРКИ

ШИКАГО, Илинойс, 18. грудня. — Тут появилися підроблені Воєнні Щадничі Марки (Вор Сейвинг Стемпс). Покищо переловлено їх на кілька тисяч. Мали вони бути випущені в Ню Йорку та Бостоні.

ЗАВОДЯТЬ ПУБЛИЧНЕ РАДІО

НЮ ЙОРК, 18. грудня. — Рада міських олдерманів дала місту право видати 50,000 долярів на урядження в Центральним Парку публичної стації радія (бездротного телефону), яка давалаб публиці нагоду прислухуватися даром радіовим концертам.

СУДДЯ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ВИМУШЕННЯ

БОСТОН, Месечузетс, 18. грудня. — Велика лава присяжних суддів стейтового суду постановила обжаловати за вимушенне в сумі півтретя тисячі долярів суддю Едварда Мекменса, колишнього члена стейтової леґіслятури.

З МЕКСИКАНСЬКОЇ ЗАВЕРУХИ

ВЕРА КРУС, 18. грудня. — Коло міста Сан Маркоса, що лежить на дорозі до столиці Мексика, прийшло нині до першої стички межи федеральними військами та бандами повстанців. Хоча федеральні війска були побідні, вони все таки мусіли відступати до столиці. В битві погибло з обох сторін богато провідних генералів. Обреґон не буде мав виїхати до столиці.

ЗАКЛИКАЄ ДО ПОМОЧИ НІМЕЧЧИНІ.

НЮ ЙОРК, 18. грудня. — Нюйорська Торговельна Палата закликає своїх членів давати жертви на допомогу голодуючим дітям Німеччини.

ДЕНТИСТИ ФАЛЬШИВИХ ДІКАРІВ

БРУКЛИНА, Ню Йорк, 18. грудня. — Товариство Бруклинських Дентистів постановило дати всяку можливу поміч стейтовій владі, що вишукує зубарів, які практикують дентистику на основі фальшивих свідоцтв.

ПОЯСНЯЄ ТЕПЛУ ПОГОДУ В ЗИМІ

ШИКАГО, Илинойс, 18. грудня. — Один місцевих знаток погоди пояснює небувалу сьогорічну теплу зиму головно тим, що ся сторона сонця що тепер звернена до землі, має дуже мало пятен на собі, а тим самим сонце видає зі себе більше теплоти.

ОБОРОНЕЦЬ КАЙЗЕРА.

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — Сенатор Овен виголосив в сенаті промову, в якій сказав межи иншим, що оголошені від війни документи доказують, що бувший німецький цісар не хотів війни, але хотів її заподібгти. Зате тайни архіви Росії та Франції вказують, що уряди сих двох держав старалися викликати війну.

СКАНДАЛИ В КЛЕНІ.

Підчас росправи проти Филипа Факса, газетяра Ку-Клакс Клена, за вбитте адвоката Клена Віліема Коберна, яка ведеться тепер в Атленті, в Джорджії, прокураторія старається доказати, що обжалований вбив Коберна, щоби ратувати захитане панованне теперішнього уряду Клена.

ПЕРЕГОНИ ЗІ СМЕРТЮ

В понеділок рано дістав Річмонд Вер зі Ст. Пол. Минесота, телеграму, що його батько, Віліем Вер, лежить смертельно хорий на запалення легень та хоче його бачити перед смертю. Син сейчас взявся їхати до Ню Йорку, щоби сповнити послідну волю батька. Наперед їхав сім годин літаком з Минеаполиси о Шикаго, де на нього вже ждав автомобіль, котрий його зараз повіз на залізничий дворець, звідки він уже поїхав до Ню Йорку поспішним поїздом. Мимо сього син програв перегони зі смертю. Він застав батька нежививим.

ЯК ПОЛЬСЬКІ ПАНИ РАТУЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ СКАРБ?

Великі земельні власники або як їх звуть „обшарники", прнобіцяли дати польській державі 50,000 вагонів збіжа, як зачет на оплату маєткового податку. Як звісно податок сей є новою даниною, яка має ратувати польську марку від загибелі. Та показується, що той подарунок польських „обшарників", для них дуже добрий інтерес. Бо вони кажуть собі платити за кождий сотнар збіжа по 2 доляри; в той час, коли дійсна ціна збіжа виносить від 1—1½ доляра. Таким робом панове сі великі патріоти і ще більші гешефтярі. Та при тім вони роблять ще один гешефт: Одержуючи дозвіл на вивіз 50,000 вагонів, вони підносять ціни збіжа в краю і будуть його продавати за великі гроші.

Нема та як панський патріотизм. (Н. Ч.)

ФІНАНСОВІ ІНСТИТУЦІЇ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ.

Харківська урядова газета „Вісти" доносить, що Українбанк приняв патронат над капелею „Думка" і асиґнував її допомогу 10,000 золотих карбованців. Опріч того управа Українбанку вирішила вступити в члени акційного Товариства „Український Театр на Слобожанщині", що закладається в Харкові, та бути в числі його фундаторів.

БОРОТЬБА З ПІЯНСТВОМ НА УКРАЇНІ.

Радянська влада продовжує боротьбу з піянством. Від 1. січня до 1. жовтня с. р. в Київі сконфісковано 52 самогонних апаратів, 623 фляшок готового самогону і 229 ведер закваски. За піянство арештовано в тому часі 72 людий. — В Полтавщині сконфісковано 1330 самогонних апаратів.

(„Пролет. Правда")

НАПРУЖЕННЕ ВІДНОСИН МІЖ РОСІЄЮ І ПОЛЬЩЕЮ

З Варшави повідомляють:

У звязку з розбиттем радянсько-польських переговорів у справі переходу через границі відкликано до Москви радянського делегата Копа. Копп не вернеться вже імовірно на своє стаовище у Варшаві. Рівночасно відкликав польський уряд свого посла в Москві Кноля.

ШКОЛА НА УКРАЇНІ.

По всій Великій Україні, по селах, місточках і містах школи майже всі українські. Денеде по більших містах є школи російські, але вони вимирають. Місточка і села майже всі вже мають рідну школу. Це відноситься до нащих, середніх і високих шкіл — університетів та академій. По університетах досі українських студентів менше ніж московських і жидівських. Але се через те, що богато Українців учиться заграницею. Всежтаки, якби воно є було, українське шкільництво стоїть уже сильно, хоч большевики ще декуди стараються йому бодай трохи пошкодити. Приміром: Одна київська гімназія дуже гарно розвивалась. На її чолі стояв директор — Українець, що виховував молодїж у патріотичнім дусі. Це не подобалось большевикам і вони не казали приймати учеників з тої гімназії на університет, мовляв — там не було комуністичного гуртка.

УКРАЇНІЗАЦІЯ В УСТАНОВАХ ХАРКОВА

Державні установи міста Харкова енергічно приготовляються до переведення в життя постанов про українізацію. Ціла низка організацій і установ відбуває зараз курси української мови й діловодства. Із за певних браків відповідної літератури, найбільш продуктивна праця виявилася там, де ведено її колективно. Слухачі відчувають це самі. Так працівники губерніяльного обезпечення на своїх зборах ухвалили користуватися для вправ в українській мові матеріялом з „Вістей" і порішили колективно передплачувати цей часопис.

ЯК „УКРАЇНІЗУЮТЬ ВІЙСКО НА УКРАЇНІ.

Підпорою большевицької влади є большевицька армія. Вона, наскілько я бачив, добре одягнена і знаменито вишколена. Дисципліна дуже остра. Знавці кажуть, що більша як за царських часів. Але до війни покищо не дуже пристособлена, бо не має достаточного технічного вирязу. Та Америка, Англія і Німці подбають і про те, як большевики запалять. Комуністів у війську дуже мало. Армію тримає дисципліна і чрезвичайка.

Що до українізації армії, то вона стоїть найгірше. Дотепер зукраїнізовано дві дивізії, а при моїм відїзді мали українізувати 45 дивизію.

УКРАЇНСЬКА СОЦІЯЛІСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛУЦКУ ЗАБОРОНЕНА

З Луцка, на Волині (під польською окупацією) доносять: Українська соціялістична конференція для Волині, Холмщини, Полісся і Підляша, яку скликали були українські соймові соціялістичні посли на день 17. і 18. падолиста — не відбулась.

Заборонило її відбути місцеве старосто в останній хвилі, подаючи, що проти того рішення немає ніякого відклику. На місце виїхали негайно всі українські соціялістичні посли в ціли розслідження справи. Факт заборони викликав серед місцевих українських політичних кругів велике обурення.

ҐРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ І КОРОЛЕВУ ПРОГНАНО НА ДОМАГАННЄ АРМІЇ І ФЛЬОТИ

ҐРЕКИ ХОТЯТЬ НОВОГО КОРОЛЯ АБО РЕПУБЛИКИ.

АТЕНИ, столиця Ґреції, 18. грудня. — Комітет представників ґрецької армії і воєнної фльоти зажадав нині від правительства, щоби сейчас прогнало ґрецького короля Юрія II і його жінку, королеву Елисавету.

На домаганне правительства король з королевою виїдуть завтра до Румунії, де будуть у румунського короля Фердинанда, батька прогнаної королеви Елисавети.

Ґрецьке правительство оголосило заяву, в якій каже, що воно вважає порадним, аби король з жінкою покинули Ґрецію, поки нарід не вирішить про долю короля через національне зібранне.

Національне зібрання рішить також, чи загалом Ґреція ще має остатись монархією, чи має бути републикою.

В краю є значна сила приклонників републиканського устрою, отже не виключене, що національне зібранне піде за їх голосом і заявиться за републикою.

В ҐРЕЦІЇ ТЕПЕР ПРАВИТЬ РЕҐЕНТ

АТЕНИ, 18. грудня. — Ґрецький нарід, котрий в останніх роках перебув стільки перемін на атенському-королівському престолі, завтра буде знову без короля, а під кермою реґента, старого адмірала Кундуріотіса, котрий вже раз виконував таку владу в 1920 році.

Король прогнано на домагання армії і фльоти, яка рішилась на се по виборах, в яких побідили републиканці і демократи, а які є проти короля Юрія II і цілої дотеперішньої ґрецької династії.

Король їде з жінкою до Букарешту, столиці Румунії. Перед виїздом одержить він від уряду 1,000,000 драхм ($20,000), а відтак діставати-ме щорічно по 1½ міліона драхм ($30,000).

Лише дві тутешні часописи погоджуються з акцією армії, фльоти і правительства. Решта преси противна сій акції.

РЕЗОЛЮЦІЯ ЗА УСУНЕННЄМ ҐРЕЦЬКОЇ КОРОЛІВСЬКОЇ ДИНАСТІЇ

АТЕНИ, 18. грудня. — Полковник Плястірас, голова ґрецького революційного комітету, предложив кабінетови в імени армії і фльоти резолюцію отсього змісту:

Виною нещастя Ґреції є династія Ґліксбурґів.

Вона не допустила, аби Ґреція вступила до війни по стороні аліянтів, хоч за сим заявились вибори в 1915 році.

Поворот покійного короля Константина на престол в 1920 році спричинив поражку Ґреції в Малій Азії.

Задля сеї династії посвячено честь ґрецької армії і фльоти, а тепер офіцири сеї армії і фльоти домагаються її усунення.

КОРОЛЬ АПЕЛЮЄ ДО ВЕНІЗЕЛЬОСА ЩОБ ОБНЯВ ВЛАСТЬ В ҐРЕЦІЇ

АТЕНИ, 18. грудня. — В тутешніх урядових кругах кажуть, що король приняв визов і покине рідний край. Перед виїздом він телеграфував до Елевтеріоса Венізелоса, бувшого ґрецького премієра, щоб обняв власть в Ґреції у свої руки.

АНГЛІЙСЬКІ ЛІБЕРАЛИ НЕ ХОТЯТЬ ЖАДНОЇ СПІЛКИ

ЛОНДОН, 18. грудня. — Лідери англійської ліберальної партії, Герберт Есквит і Дэвид Лойд Джордж заявили нині на зібранню лібералів, що парляментарна ліберальна група не робила жадних умов ані з консерватистами ані з Партією Праці та, що вона не гадає робити ані не зробить жадної умови ані порозуміння з ними.

Одначе, казали вони, ліберали поможуть Партії Праці повалити консерватистів, а відтак оставлять їй свобідну руку.

Ліберали не гадають, на думку обох сих лідерів, виступати покищо чинно в парляменті, але готові виступити, якщо упадуть обі другі партії.

ІТАЛІЯ ПРОТИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В РЕНЩИНІ

РИМ, 18. грудня. — Італійське міністерство закордонних справ повідомило Францію, що Італія не стерпить жадної умови Франції з Німеччиною, на основі якої мало-б бути змінене політичне становище німецьких країв Рурщини і Ренщини.

Се значить, що Італія не згодиться на створенне самостійної Ренської републики.

ЧІЧЕРІН ХОЧЕ ДОБРОСУСІДСЬКИХ ЗНОСИН З ПОЛЬЩЕЮ

МОСКВА, 18. грудня. — Польща признала нову російську федерацію.

З уваги на те советський комісар закордонних справ Григорій Чічерін звернувся до польського уряду у Варшаві, щоб негайно приступив до переговорів з російським урядом задля привернення добросусідських відносин і повного виконання постанов риського мирового договору.

НІМЕЧЧИНА ПОТРЕБУЄ ПОЗИЧКИ НА КУПНО ПОЖИВИ

БЕРЛІН, 16. грудня. — Голова німецької комісії воєнних тягарів др. Фішер передав аліянтській комісії „воєнних відшкодовань" ноту, в якій домагається, щоб вона заявила свою згоду на першенство (до сплати) для нової позички Німеччини на закупно поживи на сю зиму.

Він заявив, що се домаганне ставить на основі версайського мирового договору.

Заповіджена позичка має виносити 70,000,000 долярів, за які німецьке правительство хоче закупити пшениці і товщів. Німеччина потребує, каже він, що місяця півтора міліона тон пшениці і 10,000 тон товщів із заграниці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПОВІДИ НОВОГО ОРУЖНОГО КОНФЛІКТУ В ЕВРОПІ

Послідної неділі мав в одній церкві в Ню Йорку відчит редактор радикального тижневика „Нейшен", Освалд Гарисон Вилард. Говорив він про положення в Европі, а говорив на основі власних спостережень, зібраних підчас свого недавного побуту в Німеччині, Франції та Анґлії.

На основі своїх спостережень та розмов з визначними людьми в сих краях, прийшов Вилард до переконання, що в Европі назріває нова европейська війна. Осередком її буде Рур, себто суперечка Німеччини та Франції за границю ріки Рена та за зелізні поклади над Реном. По стороні Німеччини збирається станути Анґлія. Противник станутъ попри Францію краї Малої Антанти, а зате, з Німеччиною та Анґлією, після думки редактора Виларда, стануть краї, які в послідній війні заховували невтральність, а які від французької диктатури на европейськім континенті терплять ще більше як від війни.

Вилард пішов у своїх виводах навіть так далеко, що на основі заяв анґлійських ґенералів припускав можливість нового зриву вже протягом найблизчих шістьох місяців. Чи справді сповниться се віщування анґлійських ґенералів, тепер ніхто не може сказати. Що, однак, в Европі вже тепер пахне порохом, се видно з того, що з виводами Виларда годяться люди, так від нього далеко стоячі, як анґлійський ґенерал Сматс та комишенер Ліґи Народів і відомий відкривець Фрітйоф Нансен, з котрих перший закликає европейські держави запобігти новій війні через відбутте межинародної конференції без Франції, а другий остерігає виразно перед новою війною, виринаючою з рурської ситуації.

БЕЗНАДІЙНЕ ПОЛОЖЕННЄ СЕЛЯН ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ

Большевицькі реформи поставили селян в таке положення, що вони можуть приїхати даром на рільничу виставу, оглядати фотоґрафії заграничних рільничих машин, ба навіть пробувати острість російських серпів, плугів і кос, але не можуть їх купити.

Що зі заграничних виробів показують на рільничій виставі лишень фотоґрафії, то се показує, що большевицький уряд не пускає до Росії ніяких заграничних виробів. Що він не продає селянам ніяких виробів на виставі, вказує на те, що він не може виробити в совєтських фабриках і сотої части тої скількости рільничого наряддя, яке закупилиби одні ті селяни, що відвідують виставу.

Клер Шериден заявляє, що навіть хочби на виставі було що купити, то й тоді селянин не купувавби, бо не мавби за що купити. Фабричний товар так вишрубований в цінах, що селяни його не можуть докупитися. Так, приміром, чоботи, що колись можна було дістати за кілька пудів збіжа, нині коштують 70 пудів збіжа. Всяке рільниче наряддя дороге, як лікарство в аптиці. Фунт совєтського мила коштує півдесята долара, тоді як до війни фунт мила коштував сім разів менче.

Причини сього не лишень в тому, що всякого фабричного краму мало, але й тому, що большевицький уряд хоче розвивати фабричний промисел в себе та в тій ціли не пускає зі заграниці чужих виробів, які своєю дешевиною та добротою виперлиб з торговлі дорогі та нехарапутні совєтські вироби.

Та найголовнійшою причиною дорожнечі се невдачний заряд державними фабриками. Як каже Клер Шериден, „нічо не може вратувати російських фабрик. Вони ведені так неладно, так не хазяйськи, що кошти виробу зростають страшенно. На фантастично вишрубовані кошти виробу вставляється до того ще фантастично високі державні податки."

Очевидно, від таких умов терплять в рівній мірі робітники і селяни, дарма що Росія зветься селянсько-робітничою републикою. Добре там хиба одним совєтським чиновникам та спекулянтам, словом, людям, які рабують людий урядом або торговлею.

СТО ДОЛЯРІВ НА БОЄВИЙ ФОНД

Після величавого свята 1-го падолиста с. р. нюйорська Січ не устала в праці. Осьщо пишуть Січовики з Ню Йорку до Обєднання:

В залученню пересилаємо суму $100,00 на Боєвий Фонд яко жертву Січи ім. Богдана Хмельницького в Ню Йорку за місяць грудень, 1923.

На ту суму складається:
$48.38 остало зі Свята І. падолиста в Ню Йорку;
33.31 збірки на підприємстві Тов. Укр. Молодіжи;
18.31 з каси Січи ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку.
Разом $100.00.
Сю суму просимо висилати в призначене місце.
Здорові були!
За старшину Н. Фенчинський секр.

Отсе вже третя з ряду жертва нюйорської Січи на визвольну боротьбу. Честь Вам, Січовики і Січовички, що вказуєте усій великій нашій громаді шлях!

Отсею дорогою складаємо всім жертводавцям і Славному Січовому Товариству та його Управі щиру подяку.

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

ПРО УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

На засіданню Ліґи Народів в Женеві в дні 14. вересня ц. р. польський делеґат Скірмунт забрав голос в частині, що торкається тзв. національних меншостей, щоби вихвалити перед світом польську дбайливість і опіку над культурними потребами непольських народів. Він підносив, стільки то шкіл польський уряд удержує для Німців в Польщі, як створює полекші жидівського шкільництва, зовсім призабув похвалитися добродійствами польського уряду для Білорусинів і Литовців, а про Українців проделкламував тільки одно реченнє: „Українці („Русіні") в Галичині теж мають свої школи, яких число в залежности до потреб населення щорічно збільшується. Тепер в Галичині є 2426. початкових (повшехних) українських (русинських) шкіл, що значно переходить число тих шкіл з році 1914".

Ось тільки польський делеґат подав до вірування зібраним в Женеві представникам країн, держав і народів цілого світу. Та ця маніфестація польської дбайливости чомусь не обнимає цілости справи. Польський делеґат говорив тільки про Галичину, забуваючи, що Українці заселюють компактною масою ще й Волинь, Холмщину, Підляша і Полісся. Щож до українських шкіл на території Галичини, то певно, що їх число „значно переходить число тих шкіл в р. 1914", але тільки тоді, коли під роком 1914 розуміти добу російської інвазії, коли то більша частина всіх шкіл була нечинна. Зрештою, енунціяція Скірмунта належить до казок з „Тисячі і одної ночі". Бо як мається справа в дійсности, а не в святочній енунціяції?

В Східній Галичині є біля 4300 початкових шкіл з 13.600 учителями (а в тому понад 10 тисяч Поляків). Коли навіть приняти за вірне число українських шкіл, подане Скірмунтом, а воно не відповідає дійсности, то всеж таки з числа 4300 не багато більше понад половину початкових шкіл припадає на українське населення, хоч те населення творить біля 70 відсотків загалу, а Поляки не цілих 20 відсотків. Крім того українські школи є нужденними одно або двокласівками, а польські школи є з правила більшекласові. Колиж до того додати, що в українській школі накидується польських учителів, які проводять ліквідацію характеру тої школи, то взагалі українська школа є під знаком запиту. Та й не тільки учителі Поляки, що ворожо ставляться до українського шкільництва, самочинно переводять ліквідацію української школи. На шлях ліквідації вступала з усім розгоном польська влада. Статистичні дані виказують, що з порівнанню з р. 1911-12 число українських шкіл в Сх. Галичині зменшилося о 682, а за те число польських шкіл в тім часі зросло о 335. Крім того постало ще 385 нових „утраквістичних", себто також польських шкіл. Таким чином Українці втратили кругло 1300 початкових шкіл в користь денаціоналізаційного походу на Сх. Галичину. Крім того полонізаційним цілям служить ще біля 500 початкових шкіл „Тов. школи людовей", сбувенціонованих державою. Але й рештки українського шкільництва є виставлені на повну згибіль.

Заведена в українських школах обовязкова науку польської мови вже від 3. тої кляси нар. школи, виклад історії й географії теж по польськи і обовязково учителями Поляками, переміщено дві українські семинарії (у Львові і Перемишлі) на утраквістичні, заводячи навіть в українських школах для Українців нумерус клявзус. Українських інспекторів вже усунено від нагляду над українськими школами, а тепер мається усунути й директорів Українців тих шкіл. Одночасно заведено внутрішне урядування в українських школах по польськи. Поза цею внутрішньою і зовнішньою обстановкою губиться до решти український характер ще формально не сполонізованих останків українських шкіл.

Так маються справа з українським початковим шкільництвом в Східній Галичині. Як же діється на инших західно-українських землях? На Волині є 1301 початкових шкіл із 2476 учителями, а на Поліссю 1393 початкових шкіл із 2000 учителями, разом на східному березі Буга є 2694 початкових шкіл з около 5000 учителями. Скільки в тому шкіл українських, розуміється обставлених тим самим полонізаційним духом, що і в Галичині, важко сказати. Відомо тільки, що недавно похвалявся Ґломбінскі, що на Волині є яких 400 „русинських" шкіл. Тільки всього. І таке відношення є на території, де, Поляки не творять більше, як 8 процент населення, а за те мають аж 75 процент всіх шкіл. Українське населення на Холмщині і Підляшу не має ані одної української школи.

Ось так виглядають польські благодати в области початкового шкільництва. Не менше гарні зразки пльської опіки проявляються в области середнього і вищого шкільництва. Всіх державних середних шкіл (без учительських семинарій) маємо в Східній Галичині 61 з 1280 учителями, а з того 55 польських і тільки 6 українських. На Волині й Поліссю є 17 середніх шкіл з 264 учителями, — всі польскі, ані одної української. На українській національній території є 3 вищі школи: університет, політехніка і вища ветеринарійна школа, а крім того фахові школи (як вища рільнича школа в Дублянах, або торговельна академія у Львові), — всі польські: Не згадуємо низчих фахових шкіл.

„Уніфікаційний" похід Польщі на західно українські землі, очевидно, не оминув так важної ділянки, як церковна.

Від пятьох літ православна церква на Волині, Холмщині, Поліссю і Підляшу відпаровувати удари цього походу. До цеї великої ролі православна церква не підготована. Православне духовенство за часів царату було зведене до ролі рнарядя в руках адміністрації, його завданням було сповняти русифікаторську місію і піддержувати в масах царську леґенду.

Опинившися в нових умовинах, стративши привілейоване становище, без тіснійших звязків з масами, без вищої освіти, без суспільного виробленя — воно не в силі сповнити історичну ролю, якої вимагає від нього теперішній відповідальний момент. Сотки церков загарбано українському православному населенню, замінюючи їх на римо-католицькі костели, а православне духовенство не потрафило відповідно зареаґувати на це становище на чолі невдоволених народніх мас. Воно не найшло й досі тісного контакту з масами. Бо воно в своїй більшости чуже змаганням цих мас. Православне духовенство західно-українських земель пропустило такий чудовий момент для утвердження своїх позицій в масах, як останніх пять літ.

Маси і в останній недолі не навчилися числити на своє духовенство. Між тим з польського боку іде дальша послідовна акція в напрямі використовування хиткої позиції православного духовенства на західно українських землях. Підготовляється ґрунт для ширення римокатолицизму, отже польонізації.

Відомий украйножер, практик „уніфікування кресів" — Прушиньскі в „Слові польскім" в дня 18 ц. м. в статті п. з. „Православіє і унія на Волині" дуже оптимістично задивляється на умовини римокатолицької пропаґанди на Волині. Він боїться тільки унії. Бо боротьба з православям на Волині — на думку Прушиньского — мусить покінчитися побідою римокатолицизму.

Прушиньскі черговим завданням польської влади на Волині уважає зведення 1000 істнуючих православних парохій на Волині до 500 — і недопущення до того, щоби число униятів побільшилося. Він нараховує униятів на Волині 680 душ, а православних 1,065.783 (на загал населення 1,436.916). Головна небезпека — на думку Пр. — не в тих 680 униятах, а в особі митр. Шептицького.

„Дуже цікаво, пише Пр., як то хитрий Шептицький перевів висвячення Боцяна на епископа луцького для цих 680 вірних і використав ворожий Польщі настрій Ватикану. Пробував форсувати дійсне замешкання Боцяна в Луцьку і управу цею дієцезією." Очевидно мав на меті виключно політичні цілі, т. є. вплинання на православних попів і роблення з них аґітаторів, як священики українські у нас" — не хрунь є „аґітатором".

Для наших громадян з Волині цікаво буде довідатися, як вшехпольський діяч дивить ся на їхнє православне духовенство. Тому зреферуємо статтю докладнійше. Він пише:

„Попи на Волині переходять сьогодня дивовижні зміни. За Росії були Росіянами, а чим є сьогодня? Епископи є Росіянами, з виїмкою одного, що готов бути всім, а проповіди по українськи вже говорив давнійше (Діонізій). Урядовий орґан архідієцезії у Варшаві виходить по російськи. Низка попів походить зревтою не з Волині, тільки з ріжних околиць Росії. Знову-ж руські аґітатори, посли волинські, що є в постійнім контакті з львівськими аґітаторами, переконують попів, що вони „Українці". Тому справжній стан хаосу. Православні власти ворожо відносять ся до сепаратизму „українського" (чи білоруського) і дивали у Варшаві обіжник, щоби не давали послам ніяких інформацій в церковних справах.

Без сумніву епископи Росіяне тужать за Росією, але бачуть, що діється з православною церквою в сучасній Росії. Бояться боротися з польською державою, а хоча гірко нарікають на неодно і відчувають, чим є сьогодня, а чим були недавно, бачуть, що всеж краще є становище церкви в Польщі, ніж під большевиками (? — Прим. Ред.)

Автокефазії ще немає, попи моляться за „патріярха Тихона", але епископи мають свої амбіції і на автокефалію згодяться, хоч не хочуть зривати з Росією, треба тільки прискорити це. На яких „українізми", цілком нові, дивляться з погордою і не дозволяють на їх розріст, бо він шкодив бо російському погляду на єдність руських племен і одности церкви, а врешті і польській державі, з якою не хочуть задиратися. Супроти цього попи справді не знають, як заховатися під національним оглядом. До селянина говорять по українськи, проповіди церковною мовою (? Прим. Ред., чи бо по українськи, або по російськи, а в дома говорять переважно по українськи, хоч досить багато з них говорять по російськи. В кождому разі бояться національної аґітації, щоби не попасти в конфлікт зі своїми епископами, а ще більше з державою.

Державна адміністрація має їх дійсно в своїх руках. Багато попів є з поза Польщі і не мають польського горожанства. Другі не мають метрик ані документів, а станові книги, в яких мусіли бути вписані, часто попропадали. Отже старостство може в кожній хвилі багато попів трактувати як неґромадян держави, а епископат в такому випадку рідко коли стане в обороні попа, коли займався він якою аґітацією.

Писання метрик і урядовання є польське.

Держава попам нічого не платить і майже зівсім не дає їм заняття яко катехитам, тільки платить за науку релігії, одначе може відібрати парохію попові, який ломить присягу льояльности, а це прецінь є катастрофою для людей, що живуть бідно мимо доброго виінування землею і мимо здирання селян за треби, звичайно вони удержують кількоро дітей в приватних дорогих школах. Грозяча аґрарна реформа і відібрання частини дібр викликує серед попів тривогу.

Їхне образування: скінчили церковну школу і духовний семинар, що рівняється менше більше чотирьом гімназійним клясам або учительському семинареві".

Так дивиться на православне духовенство визначний вшехпольський діяч, один з тих, що кують пляни „на знищене Русі", які влада пильно переводить в життя.

Національно свідомі елементи серед православного духовенства і увесь український загал Волині, Холмщини, Підляша і Полісся мусять поважно призадуматися над засобами оборони проти уніфікаційного" походу. Вихідною точкою цеї оборони може бути тільки одно: опора в народних масах. Без цеї опори православне духовенство зробиться безвільною іграшкою в польських руках.

Це одно. А друге: автокефалія православної церкви в межах Польщі була би початком її кінця. Та про це ми вже писали в минулому році, коли польський уряд поробив перші кроки, щоби захопити православну церкву в руки міністерства освіти, називаючи це „автокефалією".

Нашим землякiв з поза „сокальського кордону" жде серіозна кампанія на церковному полю.

(З львівського „Діла")

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Різдвяний дар до старого краю.

На днях я одержав лист з мого родимого села Дуплиска, пов. Заліщики, з проханнем о поміч яка конечно потрібна.

В часі світової війни знищили російські гарматні кулі церков, а при тому спалено до щита одну четверту часть села, а бідні люди не мають звідки покрити навіть дах на церковці котрої їм конечно потреба.

Щоби зібрати хоч яку-таку лепту, треба було досить пождати, бо нас тут усего есть двох з Дуплиск, котрі занялись збіркою. Жертви зложили слідуючі особи: по 5.00 дол.: Михайло Довгий, А. Довга, І. Кучірка і Центр. комітет; по 2.00 дол.: В. Кучірка, Н. Яневич, О. Левандовська, Е. Шандеровський і П. Гридчанник; по 1.00 дол.: Я. Татарин, О. Лагайко, Марта Лиса, І. Винничук, К. Курса, Н. Лотоцький, І. Виселик, І. Чухрій, І. Погода, А. Самуляк, П. Тодорчук, о. др. Ковальський, Т. Ковальчук і В. Ковальчук; Н. Хабінець 50 цнт. Сі гроші вислано через The Congress Bank & Trust Co. New Haven, Conn., дня 15. грудня 1923 в сумі $44.50. Усім жертводавцям щире спаси Біг.

ЗА КОМІТЕТ:
Мих. Довгий, Іван Кучірка.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

ЗАМКНЕННЄ УКРАЇНСЬКОЇ ПРИВАТНОЇ ШКОЛИ В БУРШТИНІ

З Бурштина коло Рогатина пишуть:

З початком вересня с. р. отворено в Бурштині українську приватну всенародну школу в мурованому партеровому домі читальні „Просвіти". Поданнє про дозвіл на отворенне тої школи внесено в половині серпня с. р. через Повітову Шкільну Раду в Рогатині до Кураторії Л. Ш. О. у Львові. До школи вписалось 38 дітий і наука відбувалась правильно під управою п. Е. Дишканта, який зложив гімназійний іспит зрілости і доповнив відтак семінарійний.

Дня 7. падолиста с. р. доручено тому управителеви школи рішенне старостства в Рогатині з дня 2. падолиста, 1923, число 35,619/23, слідуючого змісту:

„Дійшло до відома старостства, що в Бурштині отворено приватну всенародну школу з руським язиком викладовим і повірено Панови її управу. Тому що отворенне згаданої школи доконано без зізволення Власти, вимаганого законом о приватних школах з дня 27-го червня 1850, ч. 309 В. з. д., орікаю отсим замкненне тої школи. Від того оречення вільно внести рекурс до Воєвідства в Станиславові через тут. старостство в речинці 14 днів. Рекурс не має однак сили здержуючої видоного зарядження. Радник Воєвідства і управитель старостства Падлевскі".

Проти зарядження старостства внесено рекурс до Воєвідства, а наука в школі припинено.

ДО СОНЦЯ ПРАВДИ

Гей, який то цар могучий
Доньку замуж видає,
Що і велитень дрімучий
Веселитися встає?!
Гей, а шож то за весілле —
Замість меду ллється кров?!
Чи не пив хто в божевіллє,
Молоду відбить прийшов?
То народ весь веселиться,
Тай зібрався на полях,
А над ним літає, злиться
Той зловіщий чорний птах.
Воля, воля! чути крики
Із сотень живих грудий,
Там знов чути сумні рики:
Гей бери, вяжи і бий!
„Сонце правди засвітило" —
Хор народу заспівав,
„Не для вас же засвітило" —
Хтось йому завтурував.
А народ не чув нічого,
Впав і землю цілував,
Не надіючися злого,
Землю сльозами скрапляв.
А страшні зловіщі тони
Все росли, росли, росли,
Се спрагли́ся всі демони,
Проти Сонця правди йшли.
І зігнали чорні хмари,
Потемніло все кругом,
Громи, тучі гей фанфари,
Чорний демон над селом.
Хтось упав у божевілля,
Хтось пішов у смітку спать,
Хтось знов лічиться з похмілля,
Щоби сил нових набрать.
Замість радости на волі
Знов недоля і печаль,
Замість Сонця правди й волі
Чорний смуток, тихий жаль.

М. Магир.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 23. грудня о 4. годині пополудни в церковній гали при Пуласки ул. Обовязком кождого члена прибути на мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. На порядку нарад буде спарвозданнє урядників, як також вибір нового уряду на рік 1924. Неявившийся член заплатить кару 50 цт., а урядник 1 дол. — Ю. Варшона, пр.; Т. Сюрко, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317 повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в суботу, 22. грудня о годині 8. вечером в церковній гали. Суть важні справи до полагодження і вибір нового уряду на рік 1924. Проситься всіх членів явитись на мітинґ, бо котрий член не явиться, заплатить кару 50 цнт., а урядник дол. Буде приниматися нових членів до У. Н. Союза і до товариства без вступного. — І. Чернатович, пр.; Т. Ковальчик, секр.; В. Кіянка, кас.

ТРЕНТОН, Н. Ж. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 23. грудня в гали Ганчака під ч. 839 С. Брод стр., точно о 2. годині пополудни. Обовязком кождого члена прийти на сей мітинґ і припровадити зі собою одного нового члена. Дорогі Родимці! Не треба Вам тут богато наводити про У. Н. Союз, бо Вам певно відомо, кілько У. Н. Союз виплачує рік-річно на сироти. Чиї? Наші українські. А кілько втирає слез вдовам й сиротам, а кілько видає гроша на народні цілі? Ми Українці числом так великі в Злуч. Державах, а кілько нас стоїть в У. Н. Созі? Заледви сего року число добігло до 20.000. А де решта? Вступайте всі як оден до У. Н. С., бо тут наша запорука і наша будучність. — П. Беркета, предс.; Л. Заблоцкий, кас.; І. Масляк, секр.

НЮ БРИТЕН, КОНН. Бр. св. Петра і Павла, від. 254, відбуде річні збори в пятницю, 21. грудня о годині 8. вечером в Українській Гали під ч. 84 Норт стрит. Проситься всіх членів явитися на свою зборах. Хто не явиться на ньому, підпаде карі 50 цнт., а урядник 1 дол. — С. Андрусьо.

К. Т.

ПАТРІОТИЗМ

(Докінчення).

Де почуття народньої солідарности обявляється лише в почуванню, а не веде **до діла, до праці,** там нема ще правдивого патріотизму, правдивих патріотів, там є **„патріотники".** Патріотник радо виявляє свої національні почування, гарно й високо-парно говорить про Україну, співає народні пісні, бере пильненько участь у національних торжествах — але на цьому й кінчиться в нього все. Те, що в инших є лише принагідним виявом почуття національної солідарности, у нього робиться одинокою основою його почувань. Бо його не стати на що инщого, лише на сантамнт, деколи навіть вельми палкий, але нездібний викресати з безвладної волі іскру діла сікру чину!

А якраз про це діло, про цей чин ходить передівсім. І то не про чин відірваний, одноразовий, а про постійну, неперервну, витривалу, все до одної і тоїсамої цілі звернено̄ї праці. Цією ціллю є **добро Батьківщини.** Цим саме ріжниться справжній патріот від чоловіка, до котрого немає справжньої любови батьківщини, що патріот понад усі цілі ставить добро Батьківщини. Старинні Римляни говорили: „Салус реі публікас супріма ле есто" (Добро републики хай буде найвищим приказом). А добро Батьківщини основується на цьому, щоби вона була сильна щоби мала забезпечені границі, щоби ніхто не важався напасти на неї, щоби внутрі панував лад і порядок, щоби процвітали в ній науки й мистецтво, щоби ширилася просвіта, щоби розвивалося хліборобство і т. д. Державну самостійність ми втратили. Та мусимо признати, що не зважаючи на це, — не використовувало всіх ділянок народньої праці, яка є приготуванням до здобуття незалежности.

А **нема чоловіка, котрий не зумів би причинитися до добра Батьківщини, співпрацювати в здійснюванню його.** Нема такого чоловіка — самособою — коли не бракує йому **доброї волі** до цього. А не бракуватиме її нікому, хто дійсне любить Батьківщину. Бо хто любить її, той також бажає, щоби вона воскресла в давній славі. А хто цього бажає, цей **матиме також патріотичні бажання,** щоби його Батьківщині було якнайліпше. Шевченко зав:

Як так її люблю, мою
Україну,
За неї душу погублю...

Отже всі ми повинні працювати в згаданому напрямку: Треба також запалити полумінь любови Батьківщини в серцях усіх, у котрих вона ще не горить. Це завдання передівсім родичів, а головно **матерей.** Нема для батьків гарнійшого й чеснійшого завдання як виховувати дітей на здорових, сильних людей, що любитимуть Батьківщину з глибини душі, що вмітимуть для її добра і слави працювати, за її волю вмерти! На другому місці це обовязок учителів. Та під ярмом ворога роля вчителя трудніща. Але й він має доволі поля для корисної праці.

Ніхто не виходить із рук своїх батьків, хоч би і найліпших, бездоганним, непомильним чоловіком. Навіть найстарнійше виховання не в силі викорінити в нас усіх недомагань і хиб. Тому мусимо (коли дійдемо до розуму) дальше виховуватися, образуватися, безнастанно працювати над нашим удосконаленням. Мусимо позбутися всіх недомагань і нахилів, що стають на перешкоді розвиткови справжньої любови Батьківщини. Отже мусимо доповняти й поглиблювати винесене з рідного дому й зі школи знання рідного краю і рідної історії. Не кождий може в теперішніх тяжких часах подорожувати по вкраїнських землях подорожувати, як вони широкі і далекі, але кождий може **пізнати Україну з книжок і описів, із журналів і газет.** З книжок відповідно дібраних пізнаємо минувшину народу. Книжок таких писаних гарно й цікаво маємо вельми богато. Коли ж збогачуємо наше знання Батьківщини, то рівночасно мусимо — що вже тяжше — скріпляти свою вразливість на все, що торкається цілости Батьківщини, виробляти в собі активне почуття загально-народньої солідарности. Отже мусимо побороти в собі всякий партикуляризм, клясовість партійність. Не йде про це, щоби вбити, в собі рівсім привязання до рідної сторони, щоби позбутися почуття приналежности до якоїсь верстви, або зречися всякої участи в праці політичних сторонництв. **Хто цього жадав би, жадав би річей яких неможливо виконати.** Але ходить про це, щоби все й усюди памятати, що рдіні сторони, то лише частинка Батьківщини, що верства, або суспільна кляса, до котрої належимо, обіймає лише частинку земляків і що сторонництво або партія, якої програму признаєм, то лише один із помічних засобів горожанської праці. Висше від цих частинок і засобів повинні ми ставити цілість і ціль, памятаючи, що добро цієї цілости, добро цілої Батьківщини є справжньою ціллю діяльности справжнього патріота. **Не слід нам ткаож ніколи забувати, що наші вороги, Поляки, коли ходить про добро Польщі, коли йшли проти нас, то забували зівсім про партійні ріжниці!**

Підпорядкувати свої симпатії й партикулярні інтереси, чи інтереси клясові і партійні зане менше тяжко, як посвята свого особистого інтересу для Батьківщини. А одначе патріотизм вимагає від нас цього. Патріотична праця повинна зачинатися від виречення власних інтересів. Хто отже хоче бути патріотом, мусить бути здірний до самовідречення і самопосвяти. Беріт приміри з старинної історії! Не брак їх і в історії українського народа. Патріот мусить усякими способами працювати над цим, щоби ріжнорядність стремлінь і намірів і особистих, партикулярних, клясових і партійних не розбивала Батьківщини на кусні, щоби часта незгідність інтересів села і міста, капіталіста й робітника, консерватиста і поступовця не зробилася зародком незгоди, яка розриває єдність Батьківщини. А щоби до цього не приходило, хай ніхто не приписує собі більших прав як иншим; нікому не вільно стояти на сторожі інтересів виключно своєї особи, або свого оточення; ба кожен навіть повинен бути готво уступити дещо зі свого а тимсамими зблизитися до иншого. **Кожен повинен здобутися на це; щоби де тільки можна — подавати землякам руку до згоди.** Бо згода будує, незгода руйнує!

То вельми тяжко завдання. Треба побороти свою власну гордість, зарозумілість. Хто хоче звязати вершки дерев, мусить їх нахилити. Так люде повинні нахилити свої розуми, а звяжуться на добро спільне.

Таких то жертв вимагає від нас справедливо подуманий патріотизм. Жадає жертви труду, майна і життя; жадає від нас самовідречення на кожньому кроці і кожньої хвилини. Все, що наше, повинні ми в жертві складати Батьківщині: нашу гордість, працю, гріш, здоровля наше і життя наше. Бо все що є наше, належить до Батьківщини!

Щож дає нам силу до такої посвяти і до такого самовідречення? Лише гаряча любов Батьківщини і випливаюче відсіля почуття обовязків, які маємо сповняти супроти Батьківщини. Одні сповняють ці обовязки тихо, без гомону, в ділянці своїх щоденних праць і зайнять, без хвали і розголосу; инших бачуть усі, всі їх подивляють. Але хто є справжнім патріотом — цьому слава неважна. Вистарчить йому внутрішня свідомість, що робить свій обовязок, що його праця не йде на марно, що з його поту і — коли треба — з його крови буде найгарнійше жниво: **велич і сила Батьківщини.**

(М.).

СОРОЧКА І ҐАЗЕТА

(З галицької дійсности).

Десь ґазету українську
Раз сорочка запитала:
— Хто тебе так добре виправ,
Що така біленька стала?

Таж бувало, памятаю,
Ти замурзана ходила
І цілі роки до тебе
Не притулювали мила.

Каже їй на те ґазета:
— Перше цісар був проклятий
І не позволяв ґазети
Хочби раз на тиждень прати.

Але як прийшли сусіди,
Всюди праця закипіла:
І ось бачиш я що днини
І змагльована і біля,

— Але прачка в тебе прачка,
Роботяща то натура;
Якже зветься: Хима? Приська?
Катерина?!.. — Ні! — цензура!

ПАВІЯН РОБИТЬ ЗЕЛІЗНИЧУ СЛУЖБУ

Павіян належить до найрозумнійших звірят. Доказ на це дає хоч би павіян „Джек", що девять літ сповняв службу сиґналового залізничого сторожа американських залізничих ліній. В рожа на одній із південно африканських... „Уорлд Меґезін-і" оповідається про незвичайні докази інтеліґенції цієї малпи. Павіян належав до Джемса Едвіна Вайда. Вайд наслідком нещасливого припадку втратив обі ноги. Він одержав місце сиґналового сторожа в Уітенгаґе біля Порту Елізабет. Домик його був віддалений трохи від сиґналового апарату, тому Вай змайстрував собі низький візочок, на якім сам порушався вперед. Тому що Вайд був зовсім самітний, купив собі молодого павіяна. Назвав його Джеком. Джек привязався вельми до свого нового пана. Приглядався пильно всім рухам Вайда. Обовязком Вайда було переховувати ключ від маґазину вугля залізничої лінії Ґраф-Райнет. Коли машиніст потребував угля давав чотири рази сиґнал. Вайда зараз брав ключ із цвяха й передавав його машиністови, що переїздив помало. При повороті машиніст знову засвистав і віддавав ключ Вайдови, а цей вішав ключ на давнє місце. Така служба йшла день в день. Джек приглядався цій роботі. Колиж одного дня роздався сиґнал, випередив павіян свого пана, зняв ключ із стіни і передав його машиністови. Павіян підіждав аж машиніст набрав собі вугля і віддав йому ключ. „Джек" приніс ключ до хати і повісив на давне місце. Від тепер уже павіян усе сповняв цю службу. Але на цьому не покінчив. Він попихав також свого пана на візочку до сиґналового апарату і назад до дому. Коли вірити стрічкам „Уорлда Меґезіну" то Вайд ще дальше з успіхом образував павіяна. Брав павіяна до сиґналового апарату і вчив його маневрувати ним. Небаром павіян знав усі знаки для кождого сиґналу, знав котрою підоймою користуватися в даній потребі. Раз їдучи візочкмо, хотів Вайд усунути зішинів камінь, та впав із візка й зранив собі руку. Колиб був сам, не міг би був дати потрібні сиґнали. Поїздови грозила би катастрофа. Але на приказ свого пана виконав Джек потрібні сиґнали. І тепер виконував їх, поки його пан не подужав. Подорожні протестували проти цього спочатку, бо боялися залізничої катастрофи. Та що павіян виконував взірцево свою службу привикли до цього. І виконував її девять літ, помагав Вайдови. Та занедужав чахоткою, і хоч Вайд доглядав його старанно три місяці, не вдалося йому виратувати павіяна від смерти. Хочемо вірити цьому всему, але на відповідальність „Уордл Меґезіну"

ЯК В КАЗЦІ

В Холмщині жив Полетило (Литовець), богатий шляхтич, трохи фантаст, скупар і дивак. Майно його складалося з яких 17 тисяч морґів землі. Крім того у Львові мав палату при Пекарській улиці і 10 морґів ґрунту. З найблизшоюріднею, Потоцькими, Віджґами, Ґоґрайськими зірвав взаємини. Колиж треба було думати про тестамент, рішив тим своякам нічого не дати. Не мав потомків; журився, що майно пропаде Бог зна в чиїх руках. При помочі адвокатів розвідався, що жиє мужик Полетило в білостоцькому повіті. Записав щасливому все своє майно. Небармо помер. Кілька місяців пізніще приїхав до посілости померлого цей мужик спадкоємець, щоби розглянутись в добрих. З ним прийшов адвокат. Не цікавився, самособою, цей спадкоємець ні творами мистецтва, бронзами, сарвісами. Вкінці в кухні розрадуваний схопив зеркальце служниці. Бо, як казав, придасться до голення. Ледви відрадив йому адвокат. І ґалерія образів була для спадкоємця рівнодушною. Бо волів доляри, стерлінґи й інші заграничні валюти. І продав усе адвокатив. Кажуть, що й адвокат не думає осісти в цій палаті, а купив сю величаву палату для іншого польського „хлопа" . . . . Вітоса. І цей певне не зацікавиться творами мистецтва.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

СТЕП.

Оповіданнє з часів першої руїни

(Свобідно за Купером).

(14)

— Якаж тут може бути небезпека?

— Тут татарські кочовища. Як християнин і християнин, так Татарин і Татарин не одно. В степах волочиться богато опришків з вашої віри. Не ліпші і не гірші від них бувають опришки татарські. Для вас вони небезпечнійші тим, що полюють на людий, найрадше на дівчата.

— Ся праворуч вже не дівчина. Вона жінка того, що саме тепер говорить з нею.

— Вже жінка?!

— Ся білявка, суджена мого другого товариша... Де він?

Татарин занепокоївся.

— Мабуть вернув у кущі, — сказав. — І я мушу туди.

В сій хвили Павло вийшов з кущів, ведучи осідланого коня.

— Твій кінь? — Крупа спитав Татарина. — Сеж чистий араб!

— Такий кінь у звичайного Татарина?! — крикнув Орленко, приступаючи до коня і оглядаючи його. — Не лиш кінь, але й сідло! Сей кінь і се сідло носили хиба, як не самого султана, — до бодай великого везіра... Сумніваюся, чи той Татарин купив одно і друге.

— Сего коня і се сідло завдячую моїй шаблі, — сказав Татарин, беручи уздечку в свої руки.

— Отже ти не пішки бродиш по степу, — промовив Крупа. — Мабуть пустився в дальшу дорогу... Твій улус дуже далеко відси? Я тобі вже казав, що моїм товаришам потрібний відпочинок, але в якім безпечнім місци.

Татарин недовірчиво глянув на него з під лоба.

— В моїм улусі і в моїх аулах все є місце для утомленого мандрівника. Але... чи ви не можете знайти близше місце на безпечний відпочинок, ще й між людьми вашої віри?

— Осели з людьми вашої віри далеко відси.

— А там! — Татарин перебив, показуючи рукою в сторону, де був табор Корбача.

— Люди, що там застрягли, самі в небезпеці. На них полює Азіс. Вже й худобу забрав їм.

— Азіс?! — Татарин крикнув, — Азіс вже не довго буде полювати. Буде йому кінець... Йому і цілому його улусови!

— Ми хотіли би дібратися до Мухамерового улуса. Чи ти знаєш, де він тепер?

— Ти бачив коли самого Мухамера?

— Його самого ще не бачив, бо він що лиш пару років отамамує. Я знав його батька. Я лиш се знаю, що він такий, який був його батько. Хоробрий, справедливий, великодушний, противник розбишацького промислу і приятель Запорожців.

— Його тепер нема в улусі. Він вирушив у степ очистити його з опришків, щоби раз вже обезпечити худобу, що пасе в степу і коні в самім улусі.

Татарин сів на коня одним скоком, не доторкаючися стремен.

— Циган, тихо! — Крупа крикнув до собаки, котра від довшого часу зтиха гарчіла і скавуліла. — Гм... хоч без причини се не є, — додав, окидаючи оком степ. — Глянь і ти в степ, — звернувся до Татарина. — Ти на кони, побачиш дальше.

Татарин потис коня і став окружляти місце, на котрім стояло товариство.

— Кінь і сідло показують, що то якийсь значний Татарин, — Крупа промовив до товаришів. — Сам виговорився, що він з улуса Мухамера. Чи не буде він син того Мухамера? Самого Мухамера нема в улусі. Його син заповів знищенне Азісівців... З всего того виходить, що Мухамер в поході проти сих опришків. Сей Татарин, мабуть син, його провідник. Десь недалеко буде сам Мухамер з військом... Ми вже безпечні.

— Не скажу, що безпечні, — Павло шепнув так, щоби не чули сотник і сотникова. — Ви бачили, як він ласо позирав на Юстину?

— А ти не робив би таксамо, як би вже не мав своєї Марини?... А я, як би був молодший?

Татарин вернув до товариства.

— Ви добрі стрільці? — спитав. — Три рушниці в руках добрих стрілців могли би рішити, як би прийшло до чого.

— Або грозить яка напасть? — Крупа спитав. — Бо й мій Циган щораз неспокійнійший.

Татарин ще раз почвалав у степ. Виїхав на горб і вдивлявся в далечінь. Зїхав з горба, взяв на право і помчався стрілою. По хвили щез з очий.

— Обі собаки несупокійні, — промовив Крупа. — І я щось чую... Не ухами, але цілим тілом... Іде від землі. То або табун диких коний, або... якесь військо. Може Мухамера?

— Я нічого не бачу, нічого не чую... ні ухом ні тілом, — промовив сотник, вдивляючися в ту сторону, в котру перед хвилею вдивлявся Татарин.

— Бо ти не виріс в степу. Я вже й ухом чую. Незабаром побачимо, бо той тихий гомін наближаєся до нас. Скриймося в сих кущах, бо не виключене, що то Татари Азіса.

Крупа завів ціле товариство в глубину чагарника. Сам вернув на його край, щоби зза куща дивитися в степ. Гомін ставав виразнійший, наближався. За часок виринув гурток верхових. Попереду чвалав Азіс.

— Прочвалають попри нас, — Крупа думав. — Мабуть прийшли, щоби ще раз поступити до Корбача. Щасливої дороги!

Їздці вже минули Крупу, й не глянули на чагарник. Нараз Азіс осадив коня і показав рукою на землю. То було місце, на котрім погиб був Макар. На приказ Азіса Лях скочив з коня і став призиратися слідам. По хвили показав на сліди, що вели в чагарник.

— Сі чорти сюди прийдуть! — Крупа сказав шепотом і вернув до своїх товаришів.

— Погано! — каже. — Як я не відтягну звідси сих опришків, то за хвилю будуть коло нас. Ви лишіться в сих кущах, я піду до них. Поведу розмову так, щоби гадали, що я сам тут.

Крупа закинув рушницю через плечі і вийшов у степ. Гурток Татар ще стояв на тім самім місци. Азіс дожидав решту своєї ватаги, котра вже була недалеко. Крупа вийшов з кущів і пустився просто до Азіса. Татари пізнали його.

— Де твої товариші? — спитав його Азіс. — В сих кущах, не в таборі, з котрого втікла вся худоба?

— Мій товариш зі мною, — Урупа відповів, показуючи на Цигана. — Инших не маю, бо задовго жию. Всі ті, з котрими я колись товаришував, тепер вже в сирій землі... або їх кости вовки рознесли по степу.

— Чиїж то сліди ведуть відси в сі кущі? То тропа кількох осіб.

— Мої очи, хоч старі, ліпші ніж твої. Мої очи кажуть мені, що ті сліди старі. Вони не нинішні.

— Твоя рушниця добра. Коли в тих кущах нема нікого, то стріль в напрямі сеї тропи.

Щоби Татарин гадав, що в кущах справді нема нікого, Крупа мусів стрілити. Але він не міг знати, чи всі його товариші ще на тім самім місци, на котрім полишив їх. Могло статися нещасте. Стягаючи з плечий рушницю, пронизував своїм старечим зором кущі, глядаючи якогось предмету, що прозирав би проміж вітки. Доглянув кору сосни. Ненадумуючися довго склався і стрілив. В його груди дух заперло, рука з вистріленою рушницею дрожала. Наслухував, чи не почує крику жінок, зойку скаліченого. Але в кущах було тихо. Коли дим розійшовся, старий побачив, що звисає кусень відломаної кулиою кори. Дідусь відітхнув.

— Чи ти вдоволений? — спитав Азіса.

— Кажеш, що одинокий твій товариш... та собака. А твій кінь не товариш тобі?

— Хоч я Запорожець, то я жив більше в лісі, ніж в степу. В лісі, ще й в моїм мисливськім промислі кінь нідочого. На добавок Бог дав мені пару добрих ніг, так що я й вийшовши з ліса в степ, не потребував коня. І коли я приставав до военного походу, то все пішки.

— Алеж тут мало лісів...

Старий дивився хвилю сумовито в далечінь, зітхнув і відповів: — Весну, літо і осінь мого віку я звікував в лісах. Прийшла моя зима, і я все ще жив у чистій красі лісів. Тоді я ще засипляв у щастю, коли мої очи могли крізь вітки бука, чи смереки глядіти на зоряне житло Бога мого народу. Коли там в горі світили мені його зірки і я чув потребу відчинити перед ним моє серце, то для моїх очий і для моїх слів були відчинені двері до него. Але стукіт сокир і тріск падучих дерев прогнали мене і загнали аж сюди. Хоч тут лісів омаль, але я доси бодай не потребував дивитися на руїнників і на їх роботу. Жив я там без коня, то й тут без него жити-му.

— Вірю, що правду кажеш. Але... саме між місцем, де стоїмо і кущами є тропа коня. Як не ти, то хто инший віхав у кущі.

— Такий ти степовик, що не бачиш, в котру сторону тропа їде? Мої старі очи кажуть мені, що кінь вийшов з кущів. Шукай його в степу!

— То хиба поїдемо далі, — Азіс звернувся до своїх Татар. — В кущах нема нікого.

В тій хвили, коли душа старого вже радувалася в переконанню, що його хитрість спасла товаришів, в кущах зашелестіло і ціле товариство виступило в степ. Скорим ходом ішли до Крупи, хоч бачили, що він окружений Татарами. Остовпілий Крупа ще не отямився, ломлячи собі голову над питаннем, що за причина, коли з кущів виринула довга лінія Корбачів. Азіс ще не знав, що між першим гуртком і Корбачами ворожнеча. До боротьби зі всіма був заслабий, бо разом проти него було би одинацять рушниць. Він став зі своїми відступати, беручи Крупу з собою. Сотник з жінкою і Павло з Мариною далі ступали за ними. Тепер Крупа зрозумів, у чім діло. Саме в хвили, коли Татари увірили, що в кущах нема нікого і вже хотіли відійти, з противної сторони надійшла погоня Корбачів. Сотник додумався до того, що ліпше буде числити на великодушність Татар, ніж на добрий кінець стрічи з Корбачем і Скрутом.

(Далі буде).

Клим Поліщук.

5. СЛІПЕ ЩАСТЄ.

(Волинська легенда).

Ми сиділи над старим Тетеревом: я і мій задушевний друг і провожатий по всіх закутках Волинської землі, старий дід Семен. Славний він був дідок і набожний: про старовину чудесно розсказував, казок богато знав. Бувало в довгі зимові вечорі сидимо в затишній теплій хаті і при світлі лямпи, під спокійний шумок самовара слухаєш оті оповідання й милуєшся чарами минулого... Літом ходили ми по волинських монастирях, без спочивку сновигали з палацу в палац і так вивчували минувшину нашого краю. Одного разу, проходивши весь день серед руїн палацу Сангушок, ми добралися до рідного Тетерева і спокійно собі спочивали, а поруч нас лежали й мої альботи зі старовинними річами для музею.

Вже сутеніло. Навколо було тихо, а тільки старий Тетерів щось таємно гомонів, неначе-б то сердився на когось за якісь кривди, або проклинав щось, то тихо-тихо заспокоював себе в своїм горі. За річкою, проти нас, на другому боці, на верху самої найвищої гори, на тафлі рожевого вечірового неба, різкими очертами таємничо вимальовувалися камяні руїни якогось палацу.

— Чи ви, часом, не знаєте, що то за руїни? — спитався я в діда Семена.

Старий дід Семен підвів голову, глянув у той бік, де чорніли руїни, і сказав:

— Прожив я на світі не мало і хоч самого діла не міг я видати, то від старих людей траплялося богато чувати про сі руїни. Я знаю про них один переказ.

— А ви можете його мені росказати?

— Чому ні? Ось слухайте!

„Богато віків минуло з того часу, як в отсім палацу жила красуня графська донька—панна Яніна. Багато в Польщі було красунь, але ні одна з них не могла зрівнятися з прекрасною Яніною. І не раз із усієї Річі-Посполитої зїзжалися славні лицарі, як із Польщі, так із Гетьманщини, щоби хоч раз подивитися на неї, але кождий, хто хоч раз бачив її, вже ніяк не міг забути, — така вона була гарна... Багато князів приїздило до неї, богато славних полковників із козацького війська залицялося, але вона над усіми сміялася. Був лише один щасливий чоловік, над котрим не сміялася панна Яніна. Не шляхецького був він роду, а простий козацький сотник Остап. Його кремезна і доладно збудована постать дихала силою і красою, а обличча світилося дивною відвагою, тільки одні довгі козацькі вуси надавали йому трохи суворого виглядy. Вдача його була жвава і непостійна, а сам — лев. Хоч і любив Остап Яніну, але таївся з сим, бо камінне серце вклав Бог у груки козакові...

„Всі любили панну Яніну і всі говорили їй про свою любов, а тільки один Остап, чи то на славних парадах, чи то в якомусь иншому місці, завжди старався бути перед її очима і, вдаючи цілком байдужного, милувався її красою. Але серце женщини само чує, далеко більше, як серце мущини. — Горячо покохала панна Яніна козака Остапа"...

Тут дід зупинився і, подумавши трохи, продовжував своє оповідання далі:

„Одне другого кохали та боялися сами собі признатися"...

Люлька дідова нагло згасла і він, лаючись, став її запалювати, суворо й поважно пахкаючи в свою густу бороду сивими струмками диму. Літня ніч швидко стелилася по долині пахучим маревом тихих снів, а в темно-синьому небі ясно мерехтіли зорі. Здалека лахнуло свіжим сіном і цвітом гречок, а десь близько-близько джерґотали й дзвонили пільні коники. З боку, зза гаю починав сходити місяць і через декілька хвилин усе освітилося блідим сяйвом місяця. Проти нас таємничо бовваніли палати графині Яніни, а коло наших ніг тихо хлюпостіли хвилі Тетерева. Дід Семен нарешті закурив таки люльку й повернувся до мене:

„Остап став жити самотою по сей бік, на свому хуторі в лісі і ніколи нікуди не виходив навіть. Одного разу, о самій півночі, прийшла до нього панна Яніна і сказала, що вона заблудилася гуляючи й дуже просила провести її до свого палацу.

— Ніч місячна, вийдіть до річки і ваш палац, панно, як на долоні видно, — Промовив до неї Остап.

— А як-же я через річку переберуся? — спиталася вона.

— На березі стоїть човен і хлопчина перевізник перевезе вас...

Почервоніла панна Яніна, повернулася і мовчки пішла від нього.

„Через віщо я не пішов провести її, через віщо я не сказав їй про свою безмежну любов? — думав так Остап і вже на другий, чи третій день, він вирішив піти до неї, упасти до її ніг і сказати про жадання свого серця. Але, коли другого дня на світанку до палацу панни Яніни прийшов Остап, і хоч як він довго стукався, так ніхто до нього не вийшов і не обізвався. Постояв він так трохи і подався назад до свого хутора, сумуючи важко, що так необачно зрікся свого щастя...

„І от пройшла світом така чутка, що панна Яніна за дорогу ціну життя стала робити щасливими тих усіх, що тільки хоч трохи подобалися їй і приходили до неї... За одну ніч пестощів та милування вранці кождий мусів умерти від руки Яніни, коло її ніг.

А в день хвилі Тетерева повільно гойдали труп „щасливого" коханця...

„Рік прожила панна Яніна, замкнувшись від усього світу в своїм палаці. Богато хоробрих лицарів приходило до неї за ласкаю й привітом, але не всіх вона вітала, а коли кого й приймала, так кождого ранку після такої ночі, бистрий Тетерев забирав їх грішне й пожадливе тіло. Даючи ласку і втіху иншим, вона сама її не мала й усе таємно тужила за славним козаком Остапом.

„Але одної темної осінньої ночі до палацової брами постукався якийсь подорожній, обличча якого було закрите покривалом.

„Його стрінула сама панна Яніна.

— Я самітний і нещасливий! — сказав він.

— Ти будеш щасливий зі мною, але тільки до ранку, а там ти мусиш умерти... Чи згоджуєшся на се? — питалася вона.

— Так!... — відповів він. — Згодний, бо я так прагну свого сліпого щастя... Так хочу бути з тобою...

* * *

„Вже світало. Довга осіння ніч сліпого щастя скінчилася і скоро мав прийти сірий день і принести смерть шукаючому щастя...

— Випемо за наше спільне щастя! — сказала Яніна до свого гостя і, разом з міцним вином, дала йому випити гострої отрути. — А потім скажи мені, хто ти такий, що ховаєш від мене лице своє?...

— Я не боюся смерти, — сказав він їй, — але чи-ж треба мені так скоро вмірати ... Я-ж так довго шукав тебе, моя кохана! Та й ти-ж також кохала козака Остапа?! — сказав він і при тих словах скинув зі свого лиця покривало.

То був Остап. Він хотів ще щось сказати, але отрута зробила своє діло і він покотився мертвим до ніг своєї коханої панни. Так згинув Остап, хоч і славний козак собі був, — десь аж із Запоріжжа він сюди заїхав на стале життя. Про нього ще й до сього часу люди казки розказують"...

— Ну, а що-ж сталося з графинею? — спитався я.

„А хто його знає?! Се вже невідомо і до сього часу. Казали, що вона теж зажила отрути й пішла на той світ за Остапом... Відомо, що їй й справді десь не стало, а палац пустельний зостався. Слуги також порозбігалися. Одного разу тут польські конфедерати гуляли, а то й гайдамаки притулок мали, а от тепер, як бачите, в сих руїнах одні тільки путькала виводяться".

Так закінчив дід Семен своє оповідання і, дивлячися в небо, чогось задумався і більше вже не озивався до мене, — видно, старовина ввижалася йому. Ми сиділи на березі сонного Тетерева, а тиха літня нічка лагідно обгортала нас. Сірі туманні скелі смутно вимальовувалися на темно-синій тафлі неба, рясно всіяного ясними зорями, а там, на горі таємно спочивали руїни дивовижної „графині", де мрійно тужила далека минувшина...

до Українського Загалу в Ню Йорку і околици.

Подається до відома, що при парохії св. Юрія в Ню Йорку, 28 East 7th Street, поширюєся діяльність Хору і Діточої Музичної Школи під проводом звісного учителя і дірігента п. Мирона Корикори.

Проби Хору відбуваються кождої середи і пятниці в гали 28 East 7th St., від години 8. до 10. вечером.

З початком кождої проби є виклад теорії співу даром для членів Хору.

Школа музики для дітий (скрипка, фортепян) відбуваються кождої суботи від години 1. пополудни на згаданій гали, 28 East 7th Street.

Організуєся Орхестра Театральна.

Хто грає на якім небудь інструменті (дутім чи струннім) проситься чим скорше голоситися до п. Мирона Корикори кождого дня від 7. до 8. вечер, No. 2 Hall Place або кождої проби Хору. 96,99,01

Хто мавби охоту вписатися до Кружка Драматичного, який входить в життє і має на ціли устроювати оперети, опери і інші артистичні вистави, проситься чимскорше голоситися тоже до п. Корикори.

Хто любить музику, спів, і взагал штуку, хто має талант до якого не будь артизму, зволить зголоситися.

Вже сими днями зачнуться перші приготовання до виставлення опери „Катерини", і оперетки „Запорожець за Дунаєм".

ЗА КОМІТЕТ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ:

Мирон Корикора.

ПОЗІР! СТ. КЛЕЙР, ПА. І ОКОЛИЦЯ

Український Хор при гр. кат. церкві св. о. Николая

— відограє представлення —

ЗА НЕМАНЬ ІДУ

В ВІВТОРОК, 25. ГРУДНЯ 1923

в LYRIC HALL, ST. CLAIR, PA.

Початок о години 7. вечер.

Весь дохід на гр. кат. церков св. о. Николая.

Запрашаєся до ласкавої участи.

96,98 КОМІТЕТ.

ВИКАЗ НАРОДНОГО ПОДАТКУ

від дня 24. жовтня по день 30. листопада 1923.

—o—

ВИКАЗ ЖЕРТВИ НА РІДНУ ШКОЛУ

від 24. жовтня по день 30. падолиста.

1) Ірі, Па., від бр. св. Петра і Павла, пер. М. Пеленський і В. Юрцан 9.75
Зложили: В. Томс 1.25; И. Вітковський, П. Квас, І. Пеленський, Н. Гаврилів, Т. Сатищур, А. Макаровський по 1.00; В. Юрцан, В. Гаврилів, І. Лихач, М. Пеленський по 50 цнт.

2) Вест Істон, Па. Комітет Обєднання, перслав В. Дроботий ... 43.00

3) Ориндж, Конн., від громадян переслала Анна Зборівська 15.00
Зложили: Н. Н. (А. Зб.) 4.25; Гафія Бундзяк 3.00; Д. Семчишин, пані Ф. Г. Балдвін, В. Дмитришин, И. Гудз по 1.00; І. Хровський, пані А. Г. Балдвін, Др. Ф. Балдвін, Ф. Г. Балдвін (мол.) по 50 цнт.; А. Суховерх, Анна Клівак, Марія Королишин, Ксеня Дмитришин, Г. Дмитришин, Т. Надзюба, Г. Надзюба по 25 цнт.

4) Йонкерс, Н. И., від спів. тов. ім. Лисенка переслав о. В. Сполітакевич 10.00

Загальна сума $77.75

ВИКАЗ РІЖНИХ ФОНДІВ

по день 30. листопада 1923.

Фонд утікачів на Кубі:

Віллімантик, Конн., переслав А. Савка 21.00

Фонд Академії Наук в Києві:

Филаделфія, Па., о. Пе Петрівський 10.00

Фонд Інвалідів:

Трентон, Н. Дж. Ком Обєднання, пер. І. Стадник і І. Масляк ... 37.00
Маттітік, Н. И., пер. Н. Худяк 12.63
Зложили: М. Дух, З. Пастернак, Р. Демчук, І. Ломага, Н. Худяк, М. Небор, О. Демчик, О. Борак, А. Крулік, І. Самотіс, Н. Стахів, Я. Махно по 1.00; В. Ломага 50 цнт.; Е. Чернявський 25 цнт.
Рочестер, Н. И., збірка на хрестинах, переслав Т. Моцик 3.00
Зложили: Т. Моцик 1.00; В. Польовий 75 цнт.; М. Стасяк, С. Гелховський по 50 цнт.; Ф. Подоляк 25 цнт.
Ню Кенсінгтон, Па., переслав о. П. Процько 23.00
Зложили: П. Малик 10.00; з панахиди в церкві 13.00.
Арнолд, Па., переслав Г. Волошинович 5.00
Зложили: о. П. Процько, М. Климчук, В. Собків, П. Желінський, Г. Волошинович по 1.00.
Вест Істон, Комітет Обєднання, переслав В. Дроботий 7.80
Честер, Па., С. Опалинський... 1.00
Джерзи Сіті, Н. Дж., від Ліги Горожан і збірка з панахиди, пер. К. Піддубчишин 20.00
Йонкерс, Н. И., від спів. тов. ім. Лисенка, пер. о. В. Сполітакевич 25.00

ЗАГАЛЬНА СУМА $134.43

Фонд преси:

Збірка на Конгресі, переслав о. М. Ковальський 39.21

Фонд Політичних Вязнів:

Балтімор, Мд., від парохії переслав о. І. Маньовський 9.00

Фонд Сиріт:

Йонкерс, Н. И., від спів. тов. ім. Лисенка, пер. о. В. Сполітакевич 15.00

Фонд Студентів:

Балтімор, Мд., з панахиди, переслав И. Семенків 20.00
Куртіс Бей, Мд., збірка на зборах, переслав И. Семенків 28.00

Фонд Др. Бурачинського:

Переслав П. Кирилюк 55.00

Фонд Стрільців в Ч. С. Р.:

Кенонсбург, Па., від громади переслав П. Карачко 8.50
Зложили: П. Карачок, І. Хруник, Д. Свідерський, Ф. Сушко, А. Малиновський, С. Клюс, І. Галіян по 1.00; Анастазія Карачок, Анна Свідерська, Марія Баліш по 50 цнт.

Загальна сума ріжних фондів по 30. падолиста $417.89

КАСОВЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

Перенесений баланс	$1433.70
Податок (боєвий фонд)	1085.10
Рідна Школа	77.75
Ріжні фонди	340.14
Загальна сума приходів	$2936.69
Загальна сума розходів (післано до краю)	801.25
Остає в касі Обєднання з днем 30. листопада 1923	$2135.44

Обєд. Укр. Орг. в Америці.

NEW YORK, N. Y.

В пятницю, 21. грудня о год. 8. вечер, відбудеся виклад на тему:

ХИРОПРАКТИКА

в льокали Тов. Бесіди 72 St. Marks Pl.

Виклад буде мати Dr. Miller.

О численну участь просить

96 Заряд Бесіди.

Сильвестер Калинець.

МИШИ

(Байка)

За панування Зевеса,
У давній давнині,
Влаштували миши віче,
На одній долині.
І на вічу між собою,
Радитись почали:
Що вчинити, щоби люди
Їх не убивали.
Рада в раду і рішили
Послів вибирати,
Відтак в Олімп до Зевеса
З проханнем післати.
И вибрали з між себе десять:
Мудрого Ласуна,
Хлібожира, Горшколаза,
Бігуна, Хапуна,
Норокопа, Житоїда,
Гриця Мисколиза,
Душогуба і старого
Дядька Млинолиза.
У неділю, в ранці рано
В подорож зібрались,
І до вечера заледво
Під Олімп дістались.
До Зевеса іти, була
Пізна вже година.
Думали, Зевес вже давно
Спить собі в перинах,
І почали Ганімеда
В Олімпі просити,
Щоби конче для них бога
Зевеса збудити.
Але Зевес не лягав ще,
Лиш сидів над громом,
Наоколо його дочки,
З богом Купідоном.
І спорили між собою:
Бесіду про Трою,
За Евнея, Одесея,
І инших героїв.
Каже Ганімед: — „Тут посли
Мишачі чекають,
Є їх десять і до тебе
Важну справу мають!"
А бог Зевес наперід знав,
Чого потребують,
І хотів переконатись,
Що вони вартують,
Чи се дійсно їх невинно
Нарід вигубляє.
І прикликав Хлібожора,
І так повідає:
— „Ви підіть, переночуйте
Сю нічку в коморі,
А вже завтра у сій вашій
Справі поговорю!"
А комора у Зевеса,
Не порожна була,
В ній було, чого душа лиш
Мати забагнула.
Було сало, солонина,
Яблока, банани,
Збіже, хліб, мука, сир, масло,
І горшки сметани.
Отже миши замість чесно
Тутки заховатись,
Щоб Зевесови невинність
Свою показати,
Розпочали ґаздувати,
Як в своїй коморі:
Горшколаз упав в сметану,
Пливає як в морі.
Хлібожор обжерся хлібом,
Ледви віддихає.
Млинолиз з муки неначе
Мельник визирає.
Норокоп враз з Душогубом
Влізли між банани,
А Ласун дібравсь до бантів
Боресь з ковбасами.
А Хапун враз з Мисколизом
Зжерли ціле сало,
А відтак діжку зі смальцем
Їсти розпочали.
Так в коморі господарять!
Нагло шум вчинився,
І в тім шумі у коморі
Зевес появився.
— А так, миши, — закричав він,
В мене ви списались?
І ви хочете, щоб люди
Вас не убивали?
Тож від нині не лиш люди
Вас вбивати будуть,
Навіть пси, коти, де зловлять
Пожирать вас будуть!"
Випустив з комори миши,
І сеї хвилини,
У погонь пустив голодних
Псів, котів за ними.
Від тоді не тільки люди
Миший вигубляють,
Також наші пси і коти
Ловлять їх, зжердють.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

BAYONNE, N. J.

Дорогий Мужу! Що було, нехай минеся. Забудь за все і вертай скоро до дому, бо я сама не можу мучитися коло дітий і бизнесу. Як було, так все і є, бо я чекаю на тебе і пишу тобі, що син дуже хорий від коли Ти опустив дім. Ще раз прошу: Вернися єсли маєш сумлінне над своїми дітьми та хочеш їх бачити при життю. Нехай наша праця не марнуєся, а вернеш, все буде добре. 95-97

ЖЕНА.